

**Nemzetközi
Kapcsolatok
Multidiszciplináris
Doktori Iskola**

TÉZISGYŰJTEMÉNY

Stepper Péter

A kényszermigráció mint biztonsági kihívás Közép-Európában:

Eltérő percepciók, közös álláspont a visegrádi országokban

című Ph.D. értekezéséhez

Témavezető:

Dr. Kaponyi Ezsébet, Ph.D

egyetemi tanár, Budapesti Corvinus Egyetem

Dr. Molnár Tamás, Ph.D

egyetemi adjunktus

Budapest, 2018

Nemzetközi Tanulmányok Intézet

TÉZISGYŰJTEMÉNY

Stepper Péter

A kényszermigráció mint biztonsági kihívás Közép-Európában:

Eltérő percepciók, közös álláspont a visegrádi országokban

című Ph.D. értekezéséhez

Témavezető:

Dr. Kaponyi Ezsébet, Ph.D
egyetemi tanár, Budapesti Corvinus Egyetem

Dr. Molnár Tamás, Ph.D
egyetemi adjunktus

© Stepper Péter

Tartalomjegyzék

Tartalomjegyzék	3
1. Kutatási előzmények és a téma indoklása	3
2. Felhasznált módszerek	4
3. Az értekezés eredményei	7
4. Főbb hivatkozások	17
4.1. <i>Elsődleges források .....</i>	17
4.2. <i>Másodlagos források .....</i>	19
4.2.1. <i>Könyvek, monográfiák, könyvfejezetek, folyóiratcikkek .....</i>	19
4.2.2. <i>Internetes források .....</i>	26
A témakörrel kapcsolatos saját publikációk	28
4.3. <i>Magyar nyelvű publikációk .....</i>	28
4.4. <i>Angol nyelvű publikációk .....</i>	28

1. Kutatási előzmények és a téma indoklása

A reguláris és irreguláris nemzetközi vándorlás hatásairól számos szakmai vita zajlott a szakirodalomban és a politikai közbeszédben. A szakmai-politikai viták mellett mára a migráció biztonságpolitikai aspektusai is napirendre kerültek, és egyre jellemzőbb az a folyamat, amely során a nemzetközi vándorlás mindinkább biztonsági kérdésként jelenik meg mind a döntéshozók számára, mind pedig a tudományos irodalomban (Bigo [2008], Huysmans [2006], és Guild [2009]). A reguláris vándorlástól lényegi módon tér el az irreguláris vándorlás¹, amelynek háttérében rendszerint valamilyen (politikai, gazdasági, társadalmi, környezeti) kényszer áll, ilyen értelemben kényszervándorlásnak is nevezhetjük (IOM [2014]). A világon élő 243 millió migráns népességből 65.3 millió fő hagyta el kényszerből lakóhelyét (21.3 millióan menekültek, 3.2 millióan menedékkérők és 40.8 millióan belső menekültek) a UNHCR becslései alapján (CIA Factbook [2016], UNHCR [2015]). Egyrészt ez a valaha mért legnagyobb érték, másrészt még mindig a Föld népességének kevesebb mint 1%-a tekinthető kényszervándornak. Az 65.3 millió főből Európába 2015-ben érkezett a legtöbb kényszervándor. Ez az egy éven belül érkezett 1 millió fő elviselhetetlen teherként jelent meg az Európai Unió tagállamaiban.

Az irreguláris migránsok csoportján belül tehát korábban is jellemző volt, hogy egyes személyekre, jellemzően a határsértőkre vagy az úti okmány nélkül vándorlókra biztonsági kihívásként tekint az állam. Az azonban újdonságnak tekinthető, hogy az irreguláris

---

¹ Az irreguláris migráns egyrészt lehet gazdasági okból vándorló személy – aki, ha legális úton nem képes a jobb élet reményében külföldre jutni, gyakran illegális migránssá válik. Lehet olyan személy, aki menedéket kér, és főszabály szerint a menekültek helyzetére vonatkozó 1951. évi július hó 28. napján elfogadott egyezmény, valamint a menekültek helyzetére vonatkozóan az 1967. évi január hó 31. napján létrejött jegyzőkönyv alapján ezt megkapja, vagyis menekült, de ha ezt tőle megtagadják, akkor jogosulatlan menedékkérő.

migránsok csoportján belül a menekültek biztonságiasítása is megindult (Watson, [2009]). Ez a kérdés erős átpolitizáltságán túl azt jelenti, hogy a politikai döntéshozók olyan biztonsági fenyegetésként értékelik a problémát, ami miatt akár rendkívüli döntéseket is meghozhatnak a normális időszakban érvényes demokratikus rendszer garanciális szabályait áthágva.

Mára a nemzetközi irreguláris migráció biztonsági kihívásként jelenik meg mind a tudományos szakirodalomban, mint a politikai döntéshozók nyilatkozataiban és cselekvéseiben. Dolgozatomban az Európai Unió tagállamai területén zajló irreguláris migrációt és az erre a kihívásra adott döntéshozatali válaszokat vizsgálom 1999-től 2015-ig bezárólag, felfedve, hogy mennyiben értelmezhető a kérdés a biztonságpolitikai dimenzióban.

2. Felhasznált módszerek

Kutatásom fő hipotézise szerint a kiemelt társadalmi figyelemmel bíró kényszervándorlás kapcsán az európai epiztemikus normaközösség megbomlott, a visegrádi csoport országai 2015 után biztonsági fenyegetésként kezdtek azonosítani egy humanitárius kérdést, a kényszermigrációt, részben ennek eredményeként, illetve ezzel párhuzamosan nemcsak a nemzeti, hanem az európai uniós jogalkotást is elsődlegesen biztonságpolitikai szempontok vezérlik, ezt viszont nem a materiális valóság határozza meg elsődlegesen, hanem a kérdésről kialakított tagállami percepciók.

A fő hipotézis bizonyításához az feltevést alhipotézisekre bontom, amit külön-külön bizonyítok az értekezésben.

H1: Az Európai Unió a Közös Menekültügyi Rendszer kialakításának kezdete óta azért alkot csak egy látszólagos normaközösséget a kényszermigráció területén, mert a tagállami különbözőségek miatt a terület integráltságának foka továbbra is alacsony maradt, a közös szabályoknak csak egy bizonyos része érvényesül a gyakorlatban.

H2: Akkor fogadtak el közös szabályokat a tagállamok a kényszermigráció területén, ha a szabályozási terület iránt nem tanúsított túlzott érdeklődést a közvélemény, ha pedig ismert volt a politikai probléma, akkor a biztonsági megfontolású, megszorító jellegű közös döntések kerültek inkább elfogadásra. Ez képes magyarázni a H1-ben foglaltakat is, hiszen ha társadalmi érdektelenség vagy kifejezett támogatás nélkül fogadtak el közös szabályokat, azok implementációja sem lesz kiemelten jelentős a tagállamok számára, míg a biztonsági indíttatású közös intézkedéseket igyekezni fognak megvalósítani.

H3: A kényszermigrációval kapcsolatos társadalmi percepcióknak jelentőségük van a politikaterület formálásában, a diskurzusok alakításával az adott politikai vezetés képes egy adott szakmai problémát néha politikai ügyként, néha biztonsági fenyegetésként láttatni.

A H1 teljesülése esetén minél inkább eltolódik a kényszermigrációról kialakult közbeszéd a visegrádi országokban a biztonsági narratíva irányába, annál inkább erodálódik az európai uniós normaközösség is, viszont a H2 igazolódása esetén annál inkább az európai politikaformálás (egyébként is biztonságpolitikai irányba tolódása) középpontjába kerülhet az egyébként relatíve kisebb érdekérvényesítési potenciállal rendelkező V4 csoport.

A hipotézisben a független változó a biztonsági diskurzusok miatt és a restriktív jogalkotás eredményeként létrejött jogintézmények és gyakorlatok megjelenése (menekültügyi őrizet, határőrizeti mechanizmusok megerősítése, vízümpolitika, EU-NATO együttműködés és az embercsempészet elleni harc militarizálása), a függő változó pedig a kényszervándorok szekurizációja. A dolgozatomban deduktív módszert és multidiszciplináris megközelítést használok, a nemzetközi jogi tudományágon belül a nemzetközi menekültjog és a kényszermigrációs szakirodalom anyagait felhasználva, valamint a nemzetközi kapcsolatok tudományágon belül a biztonságelmélet és nemzetközi politikai elmélet eredményeire támaszkodva. A kutatás számbavételi egysége a választott esettanulmányhoz kapcsolódó dokumentumok (UNHCR és EUROSTAT adatbázisok, politikai dokumentumok, a Visegrádi Csoport (V4) államfői és kormánytagjai által kiadott közös deklarációk, az Európai Unióban elfogadott jogi aktusok és jogszabálytervezetek) összessége, amely meghatározó a kontextus és a diskurzusok szempontjából. A kutatás három módszertani eszköz alkalmazásával igyekszik alátámasztani a hipotézist.

Az első módszer, amit alkalmazok, az a keresztmetszeti időhorizontos összehasonlító vizsgálat, mégpedig a társadalmi érdeklődés, a közösségi szintű szabályok létrejötte és azok milyensége összefüggéseinek feltárására. Először az 1999-2004 időszakot vizsgálom, majd a V4 országok EU-csatlakozását követő két ciklust. Ez a 2004-2009 közötti és a 2009-2014 közötti José Manuel Barroso vezette Európai Bizottság időszakát jelenti, majd a 2009-től napjainkig tartó időszakot, amely során a Jean-Claude Juncker volt az Európai Bizottság elnöke. Ezáltal láthatóvá válik az összefüggés a kényszermigráció iránt tanúsított társadalmi érdeklődés, az uniós szabályozás iránti igény és a szabályozás megszorító\megengedő jellege között. A hipotézisek bizonyításához először szükséges a migráció területén kialakult nemzetközi együttműködés, az esettanulmány vonatkozásában pedig az európai uniós döntéshozatali rendszer megértése.

A második módszer az adott politikaterület integrációjának mérésére hivatott. A bevándorlással kapcsolatos uniós területek közül a menekültpolitika területén egyfelől igen nagy mennyiségű normát fogadtak el, amelyek elvileg egyre kevesebb helyet hagynak a tagállami cselekvésnek. Másrészt mégsem tekinthető egy erősen integrált politikaterületnek, mivel az eltérő menekültfogadási mutatók valószínűsítik, hogy még a minimum közös standardok alkalmazása területén sem volt a harmonizáció mindig sikeres. Jelentős tényező, hogy az adott területen kialakított közös európai standardok, akár megszorító, akár jogkiterjesztő jellegűek, vajon valóban érvényesülnek-e és megfelelő ütemben halad-e az implementáció. Az uniós menekültpolitika területén már végeztek korábbi méréseket, amelyek az 1999 utáni időszakban vizsgálták, hogy mely uniós tagállamok használják a közös standardokat a menekültügyi eljárás során és a nagyságukhoz valamint gazdasági erejükhöz mérten arányosan oszlanak-e el a befogadott menekültek az unió területén. A hipotézis bizonyításához az előbbieken felvázolt kvantitatív módszerek annyiban járulnak hozzá, hogy alátámasztják azt az alhipotézist, miszerint a kényszervándorlás társadalmi figyelemmel bír, valamint ennek van jelentősége a megszületett döntések vonatkozásában. Az integráltság fokának mérése pedig abban nyújt segítséget, hogy megállapítsuk, vajon az adott korszakban, mely tagállamokban és mennyire valósult meg az elfogadott közösségi szabályok harmonizációja, mennyire tekinthetők a kialakított közös standardok elfogadottnak.

A harmadik alkalmazott módszer a tartalomelemzés, amely a visegrádi csoporton belül beszédcselekvéseket helyezi a fókuszba 2015 előtt és után, rávilágítva, hogy a kényszervándorlás jelensége mára egyértelműen biztonsági kockázatként jelenik meg a közbeszédben, és az ehhez támasztott jelentéstartalmak több szektorban is biztonsági kérdésként értelmezik a jelenségeket, annak ellenére, hogy sem a menekültek, sem a menedékkérők átlagos számszaki növekménye nem indokolná ezt az egész régióban. Az adott jelenség *szövegeken* keresztül történő tanulmányozása többnyire abból a feltételezésből indul ki, hogy e szövegek tartalmának megértése, keletkezésük és sorsuk nyomon követése elvezeti a kutatót a számára fontos történelmi, társadalmi és kulturális összefüggések felismeréséhez. Ez a módszertan alkalmas a konstruktivista elméleti talajon álló elemzések esetében, mivel feltételezi, hogy a cselekvő a nyelv segítségével jelentéseket hoz létre, ezáltal maga alakítja a valóságot, amely így értelmezésének eredménye is lesz (Geertz [1972]).

Jelen dolgozat igyekszik megvilágítani a kényszermigráció területén a visegrádi négyek területén kialakított diskurzusok egyediségét és megragadni azonosságukat, illetve különbözőségüket. A kutatás során primer adatgyűjtésre nem kerül sor, az elemzések meglévő adatbázisok, statisztikák, politikai dokumentumok és nyilatkozatok, etnográfiai, nemzetközi

és EU jogi dokumentumok, tudományos összefoglalók és sajtótermékek másodelemzésén alapulnak.

3. Az értekezés eredményei

A hipotézisek részletes bizonyítása előtt röviden áttekintem az értekezés menetét. A téma indoklását, a módszertant és hipotéziseket tartalmazó első fejezetben arra jutottam, hogy a nemcsak a munkaerőpiaci vándorlás lett már globális nemzetközi jelenség, hanem a kényszermigráció is. A menekültek és a más egyéb humanitárius okokból védelemben részesítendő személyek vándorlása is mára az egymástól nagyon távol eső régiókat is egyaránt érintheti. A kényszermigráció globális jellege ellenére továbbra sem beszélhetünk tömeges nemzetközi vándorlásról, mivel a kényszermigráció a Föld lakosságának továbbra is csak 1 százalékát érinti. Joggal vetődik fel a kérdés, hogy egy globális probléma esetén a nemzetközi rendszer szereplői milyen megoldások kidolgozására képesek, vagy milyen korlátokkal kell szembesülniük.

Arra az elvont problémakörre, hogy miként jelennek meg a kényszervándorok a nemzetközi rendszerben, milyen előnyöket és hátrányokat jelenítenek meg, mennyiben tekinthető a kényszervándorlás (és az azt indukáló fegyveres konfliktusok) a világpolitika természetes velejáró tünetének, vagy miképpen lehet valamit tenni annak mértékének mérséklésére, a nemzetközi politika elméleti megközelítései adhatnak némi magyarázatot. A dolgozat ezeket tekintette át a 2. fejezetben. A 2.1. alfejezet a liberális, nemzetközi együttműködésre hangsúlyt fektető elméleti megközelítést vizsgálta, áttekintve az ebben a tárgykörben született mérvadó műveket. Arra a következtetésre lehet jutni, hogy a liberális megközelítés hasznos a nemzetközi intézmények működésének vizsgálatakor, fel lehet vele támaszkodni az ENSZ Menekültügyi Főbiztossága és/vagy más globális és regionális menekültügyi szervezetek létrejöttének, működésének, eredményességének vagy éppen sikertelenségének okait és dinamikáját. Másrészt a saját „biztonságos mezőjén”, a nemzetközi intézmények világán kívül eső kérdésekre nem mindig ad feltétlenül hasznos magyarázatot a liberális megközelítés.

A 2.2. alfejezet a politikai realizmus gondolkörét vizsgálja. A realisták, abból az alapfeltevésekből kiindulva, miszerint a fegyveres konfliktus, a háború, mindig is a nemzetközi politika része volt, az annak folyományként megjelenő kényszervándorlás, és kifejezetten a menekültek helyzete nem kizárólag humanitárius problémaként értékelhető, hanem úgy is, mint egy politikai eszköz az államok kezében. A hidegháború alatt az ideológiai háború részeként használták fel a szuperhatalmak a menekülteket, de a dekolonizáció után a harmadik

világbeli államok konfliktusaiban is megjelentek, mint az ellenséget destabilizálni képes tényező, vagy potenciálisan akár felfegyverezhető ellenálló, szabadságharcos közösség. Ebben az olvasatban nem meglepő, ha az az állam, amely saját politikai céljaira akarta felhasználni a menekülteket, lehetőségként, politikai eszközként tekintett rájuk, az az állam, aki ellen használni akarták, az pedig biztonsági kockázatként. Mindkét elmélet hiányossága, hogy statikusan kezeli a kényszmigráció kérdését. A realizmus potenciális biztonsági kihívást lát benne, a liberális institucionalisták pedig a nemzetközi rendszernek a konfliktusok megelőzését célzó újabb együttműködési területeként tekintenek rá, ahol létre lehet hozni intézményeket, amelyek a kölcsönös bizalom kiépítésére és a globális közjó megvalósítására hivatottak. Mindkét elméleti keretben vannak elemek, amelyek hasznos magyarázatot adnak a kényszmigráció bizonyos történelmi időszakok során felmerült aspektusaira, viszont nem segíti a megértését az olyan köztes időszakoknak, amikor a jelenséget egy adott régió belül nem tekintik egységesen biztonsági fenyegetésnek, vagy a kezelésére létrehozott nemzetközi rezsím működését közjóságnak.

Az Európai Unió a nemzetközi rendszer sajátos alanya, amely egyfelől egy példanélküli sikereket felmutató nemzetközi szervezet, másrészt egy elemeiben szupranacionális jelleget mutató államfeletti normaközösség. Az EU vagy előrefejlődik egy föderatív irányba, vagy megmarad kormányközi együttműködési keretnek. Egyrészt az Európai Unió az 1990-es évek óta igyekszik lépéseket tenni annak érdekében, hogy a tagállamok által egyöntetűen közjósággként értelmezett menekültügyi védelemi garanciákat minél inkább érvényre juttassa. Ilyen értelemben az EU egy olyan episztemikus normaközösség, amelynek tagjai hagyományosan ugyanazt értik a kényszervándorlás alatt, mégpedig egy, a konfliktusos nemzetközi rendszer sajnálatos velejáráját, ami destabilizálhat egész régiókat. Emiatt ez egy felszámolandó probléma, és a kezelését leginkább nemzetközi együttműködés keretében lehet megvalósítani. Az erre irányuló történelmi folyamatokat tökéletesen megmagyarázzák a liberális institutionalista premisszák. Másrészt a nemzetközi együttműködés eredményessége az európai szinten is megkérdőjelezhető, mivel valójában nem sikerült hatékonyan integrálni a politikaterületet. 2012 után egyre nagyobb különbségek kezdtek mutatkozni, amik hosszútávon képesek felszámolni ezt az episztemikus normaközösséget, egyes államok a kényszmigrációra lehetőségként, más tagállamok viszont biztonsági fenyegetésként kezdtek tekinteni.

Mivel sem a realista, sem a liberális megközelítés nem tudta önmagában megmagyarázni ennek a folyamatnak a dinamikáját, ezért a kritikai biztonságelméletek között kerestem megfelelően alkalmazható elméleti keretet. A 2.3. alfejezetben áttekintettem a

kritikai biztonságelméletek kialakulásának történelmi előzményeit és okait. Ebből kiderült, hogy mely területek vonatkozásában jelenthet potenciális hozzáadott értéket ezen elméleti koncepciók használata. A biztonság fogalmának bővítése és mélyítése nélkül eleve nem lett volna lehetőség a realizmus államközpontú statikus logikáján túlmutató elvont modelleket alkalmazni olyan jelenségekre, mint a kényszermigráció, ami Európában nem egy hagyományos, katonai fenyegetésként jelent meg. A fő problémát nem a menekülttáborokban felfegyverzett ellenálló csoportok tevékenysége jelentette, amikre lehet akár katonai eszközökkel is reagálni, hanem a más kultúrából érkezők társadalmi-gazdasági integrációja lett a közép-hosszútávú kihívás.

A kritikai elméleteken belül a párizsi iskolaként elnevezett posztmodern gondolkodók csoportja (Foucault nyomán Bigo, Guild, Huysmans) ráirányította a figyelmet a politikum és a hatalomgyakorlás visszasságaira, és a kényszervándorokkal szembeni félelemkeltés politikai hasznaira. Ez az elméleti keret azonban nem magyarázza meg a kutatás alapvető kérdését, hogy miért bomlott meg a menekültüggyel kapcsolatos európai episztemikus normaközösség, hiszen ha a politikai hatalom, természetéből fakadóan mindenhol totalitásra, és lakosság feletti irányításra törekszik, akkor nem kéne jelentősen eltérnie a visegrádi országok kényszermigrációval kapcsolatos álláspontjának a francia, német, vagy éppen belga és svéd elképzelésektől. Másrészt semmi nem támasztja alá, hogy a Foucault által a korabeli francia viszonyokra alkalmazott kutatások (a tébolydáról vagy a büntetés-végrehajtásról) más politikaterületekre és más régiókra is kritika nélkül alkalmazhatók lennének.

A párizsi iskola alapvetéseivel szemben sokkal inkább általánosítható és alkalmazható egyes regionális csoportokra és politikaterületekre a koppenhágai iskola néven elhíresült szerzőhármas (Buzan, Waever és de Wilde) elméleti koncepciója, amit az értekezés 2.4. alfejezetében mutattam be. Arra jutottam, hogy az elmélet, alkalmazhatósága szempontjából megfelelő az általam vázolt probléma, a kényszermigrációval kapcsolatos európai episztemikus normaközösség megbomlása és az esettanulmányi módszerekkel feldolgozott regionális politikai együttműködés, a visegrádi csoport diskurzusalakító tevékenységének vizsgálatára. A biztonságiasítás mint központi elméleti kategória segítségével leírható az a folyamat, amelynek eredményeként a visegrádi csoportban korábban politikai kérdésként felfogott kényszermigrációból biztonsági kihívás lett.

Az elméleti koncepciók áttekintése után az értekezés 3. fejezetében az Európa irányában történő kényszermigrációhoz kapcsolódó intézményi és jogi keretrendszert igyekeztem bemutatni. Ezen a területen a tagállami menekültügyi rendszerekre jelentős hatást gyakorolt az európai jogfejlődés. A regionális nemzetközi szervezetek közül az Európai Unió

rendelkezik a legfejlettebb emberi jogi védelemi garanciákkal és a nemzetközi menekültvédelem terén is ambiciózus integrációs törekvések indultak be az 1990-es évektől kezdve. Ennek ellenére, a politikaterület jogharmonizációja csak részlegesen és elméletben valósult meg, nagy különbségek mutatkoztak a tagállami menekültügyi gyakorlatokban, ezt tekintetem át a dolgozat 3.1. és 3.2. alfejezeteiben. Az általánosan elfogadott, univerzális menekültügyi egyezmények ratifikálásán és alkalmazásán túlmutatóan is kifejlett garanciarendszer kiépítésén dolgoztak a tagállamok. Viszont a főbb irányelvek és rendeletek, amelyek a menekültügyi eljárások egységesítését, a befogadási feltételekre vonatkozó közös standardok kialakítását tűzték ki célul, csak részleges eredményekre vezettek. 2012-re csak hosszas viták után sikerült megreformálni a korábban elfogadott menekültügyi jogszabály-csomagot, annak ellenére, hogy a kényszermigráció globális jelensége, továbbra is csak relatíve kis mértékben érintette az uniós tagállamokat. A kényszervándorok nemzetközi védelemre vonatkozó kérelmei továbbra is aránytalanul oszlottak el a globális dél és észak között, és még mindig sokkal inkább jellemző volt a fejlődő államokon belüli, dél-dél vándorlás, minthogy a globális dél országaiból nagyobb számban legyen lehetőségük elérni egyes személyeknek az Európai Unió határait. Egyrészt a szigorodó vízumpolitika és az uniós területéhez való hozzáférés egyre nehezebbé válása miatt növekedés volt tapasztalható a menedékkérelmek számában, lévén, hogy jellemzően ez maradt az egyetlen reális alternatíva az Európai Unió területére való bevándorlásra. Másrészt a 2012 utáni időszak forradalmi és nemzetközi és nem-nemzetközi fegyveres konfliktusai Észak-Afrikában és a Közel-Keleten tovább emelték a menedékkérők számát és új migrációs útvonalak is megnyíltak Európa irányába. Ez a globális jelenség egyre inkább láthatóvá és a közvélemény számára érzékelhető problémává vált, ami indokoltá tette a témát az újbóli vizsgálódásra. Az Európai Unión belül a 2008-as gazdasági válság, az eurozóna válsága után egy újabb törésvonalként megjelent a menekültügy válsága is, a hosszútávú megoldásokra és konszenzusra törekvés esélye pedig 2015 nyara óta egyre inkább csökken, egyre növekszik az egyes országcsoportok álláspontjai közötti eltérés.

A 3. fejezetben tehát alátámasztottam, hogy az európai jogalkotás területén mi volt, ami azt mutatta, hogy elkezdett megbomlani a korábbi európai normaközösség a menekültügy területén. A 3.3. alfejezetben bemutatott integrációs mutatószámok (pl.: CFB mutató) és menekült elismerési arányok tagállamonkénti eltérő elosztása is azt jelezte, hogy a jogharmonizációs törekvések a tagállamok implementációs szándékán buktak el. Ez megmagyarázza, hogy 2015 után miért hivatkoztak egyre többen arra, hogy a korábbi dublini

rendszer reformjára van ismét szükség, annak ellenére, hogy alig három évvel előtte zárult le a reformfolyamat.

A 3.4. fejezetben áttekintettem a kényszermigrációhoz kapcsolódó (ideértve a csak közvetetten kapcsolódó vízumszabályozási, és határellenőrzési) területeken benyújtott és elfogadott vagy elutasított uniós jogalkotási aktusok sorsát abból a szempontból, hogy a szabályok korlátozták, vagy inkább kiterjesztették a jogalanyok jogosultságait, illetve mekkora társadalmi érdeklődés övezte azokat a politikai viták során és ez hogyan hatott elfogadásukra. Egy korábbi, 2005-ig tartó kutatás eredményeit felhasználva megismételtem a vizsgálódás a 2005 és 2016 között benyújtott javaslatok esetében (értelemszerűen a legújabban benyújtott javaslatok nagy része még csak a COREPER után az Európai Parlament véleményezési szakaszának első olvasatáig jutott el) és javarészt beigazolódott a megelőző kutatás eredménye. Eszerint az Európai Unió Tanácsában a szakminiszterek leginkább azokat a javaslatokat fogadták el, amelyek nem tartottak nagy társadalmi érdeklődésre számot, vagy ha nagy figyelem kísérte az adott javaslatot, akkor jellemzően többségben voltak az elfogadott jogszabályok között azok, amelyek jogokat korlátozó, restriktív jellegűek voltak. A változók közötti szoros összefüggés önmagában nem magyarázza meg a jelenséget, de jelzi, hogy a koppenhágai iskola biztonságiasítás koncepciójának lehet relevanciája a jelenség vizsgálatakor, hiszen az adott problémához kötődő hallgatóságnak és a kérdésről kialakított narratívának is jelentőséget tulajdonít.

Az értekezés 4. fejezetében először egyesével vizsgáltam meg a négy ország menekültügyi sajátosságait, majd a V4 együttműködés keretében elfogadott közös nyilatkozatokat tekintettem át, végül a négy ország lakosságának körében végzett közvélemény kutatások eredményei és a korábbi vizsgálódások eredményei között kerestem összefüggéseket. A 2.4. alfejezetben kifejtett elméleti fogalom, a „biztonságiasítás” folyamatát mutattam be az értekezés 4.1. - 4.4. alfejezeteiben amelyből kiderült, hogy milyen beszédcselekvések révén, milyen terjedelemben és milyen politikai - gazdasági - társadalmi dimenzióban kísérelték meg biztonsági kérdésként feltüntetni a jelenséget a négy országban. Az elmélet hagyományosan demokratikus, államon belül folyamatok vizsgálatára alkalmas, vagyis a beszédcselekvő az állampolgárok egy csoportját igyekszik meggyőzni arról, hogy a demokráciákban működő normál újraelosztási mechanizmusok helyett, rendkívüli időszakban, rendkívüli jogosultsággal ruházza fel a döntéshozókat. Az értelmezési keret kiterjesztő, evolutív alkalmazásával az értekezés 4.5. alfejezetében bemutattam, hogy a négy ország vezetőinek (állam-és kormányfők, belügyminiszterek, külügyminiszterek) közös nyilatkozatai miként jelennek meg regionális szintű beszédcselekvésként és hogyan próbálják közös

deklarációk segítségével biztonsági kérdésként elfogadtatni a kényszermigrációt az európai politikában. A rendkívüli állapot elfogadásához szükséges feltétel, hogy a megszólított társadalmak elfogadják ezt a biztonsági narratívát, ezért az értekezés 4.6. fejezetében áttekintettem a közös nyilatkozatok megjelenése után kiadott kényszermigrációval foglalkozó Eurobarometer, Parlameter, TÁRKI és IPSOS közvélemény kutatások eredményeit. A felmérések igazolták, hogy jelentős eltérés mutatkozott a visegrádi csoport országai és más európai országok válaszadóinak véleménye között, hajlamosabbak voltak a válaszadók biztonsági fenyegetésként tekinteni a kérdésre. Összességében viszont csak részlegesen igazolható, hogy a V4 országokban a biztonsági narratíva felé eltolódott közbeszéd tehető felelőssé a regionális eltérésekért. Hagyományosan a kelet-európaiak korábbi felmérések alapján is hajlamosabbak tartani az idegen befolyástól, történelmi tapasztalatok miatt érzékenyebbek saját kultúrájuk, értékeik megőrzésére. A dolgozat fő vizsgálati tárgyát képező visegrádi régió országai az Európai Unió tagjai, szavazati joggal rendelkeznek az uniós közös politikák kialakításával kapcsolatban, de mindig is eltérő módon érintette őket a jelenség, jellemzően ők voltak a kibocsátó országok a rendszerváltás előtti időkben, majd leginkább tranzitországgként kapcsolódtak be a nemzetközi vándorlás rendszerébe.

Lengyelország menekültügyi álláspontját, annak történetét és a 2015 utáni változásokat a 4.1. fejezetben tekintettem át. Ebből kiderült, hogy az EU csatlakozás előtt évi 7000 menedékkérelmet benyújtása volt a csúcspont, Lengyelország nem volt számottevő célország a kényszermigrációnak. Az évi pár száz főről több ezerre növekedett kérelmek száma azonban intézményi és közjogi reformokat követelt. Az 1990-es években végbementek a szükséges intézkedések, létrehozták az megfelelő alkotmányjogi alapokat és intézményeket a kényszermigráció kezelésére. Az EU csatlakozási tárgyalások során törekedtek a minél gyorsabb jogharmonizációra, megfeleleltek az elvárásoknak. 2004 után sem volt számottevő a növekedés a menekültek számában, főleg orosz és ukrán származású személyek érkeztek ide. Ennek ellenére 2015 után világosan kirajzolódott, hogy a PiS kormány biztonsági fenyegetésként tekint a muszlim bevándorlásra, és habár nem volt Varsónak tapasztalata ezzel a kihívással, kategorikusan elutasítottak minden olyan európai javaslatot, amely eredményeként akár csak pár tucatnyi észak-afrikai menekült is Lengyelországban került volna. A beszédcselekvések vizsgálatából kiderült, hogy főként a PiS pártelnöke, a belügyminiszter és az elnök lépett fel szekurizációs aktorként, referenciatárgyként pedig a közbiztonságot, közegészségügyet, vallást és identitás próbálták megvédeni a kényszervándoroktól. A közbeszéd megváltozása lehetőséget biztosított olyan rendkívüli intézkedésekre, mint a korábbi kormány által önkéntesen vállalt áttelepítései felajánlás

megtagadás, és az szeptember 22-én elfogadott tanácsi döntés végrehajtásának elhalasztása, elmulasztása.

Magyarország menekültpolitikáját és annak 2015 utáni változásai a 4.2. fejezetben elemztem. Ebben arra jutottam, hogy Magyarországon szintén a lengyel állapotohoz hasonló, átlagosan 7000 körüli menedékkérelmet nyújtottak be az 1990-es években, míg ez a szám valamennyire növekedett 2004 után, de a legtöbb évben 2000-3000 fő alatt maradt ez az érték. A csatlakozási időszakban Magyarország is kiépítette a megfelelő alkotmányos és intézményi kereteket a menekültügy terén, majd fokozatosan implementálta az uniós joganyagot. 2014-hez képes, amikor évi 2000 menedékkérelmet regisztráltak az országban, 2015-ben egy év alatt 177.000 főre nőtt a kérelmezők száma, ami egy 800 százalékos növekményt jelentett. A beszédcselekvések vizsgálatából kiderült, hogy a kormányzati dokumentumok, így a nemzeti biztonsági stratégiák szövege is egy eltolódást mutatott a biztonsági narratíva iránt már 2012-ben, bőven az európai menekültválság előtt, másrészt 2015 után a kormányzat egyértelműen a kényszermigrációval szemben foglalt állást és próbált minél szélesebb körben választókat megszólítani. Ehhez kapcsolódott először a kormányzati támogatásból indított óriásplakát kampány, majd a nemzeti konzultációs kérdőívek kiküldése, végül a kényszermigráció elutasításáról kiírt országos népszavazás. Szekurizáló aktorként fellépet a miniszterelnök és a kormányzó párt több vezető alakja, közvetítő közegként szolgált a média, de önállóan is tett a biztonsági narratíva kialakításáért. A legszembetűnőbb biztonsági intézkedésnek az ország déli határára telepített 175 km hosszú drótkerítés tekinthető, emellett a honvédség bevezetése határvédelemi feladatokra, illetve a kiterjedt politikai vita nélkül gyorsan elfogadott büntetőjogi szigorítások, amelyek kriminalizálták a határátlépés mellett a drótkerítés megrongolását is, mint önálló büntetőjogi tényállást.

Szlovákia menekültpolitikáját a 4.3. fejezetben elemeztem. Ebből kiderült, hogy annak ellenére, hogy az ország lényegében alig szembesült egy tucatnyi menedékkérővel, számos szekurizáló aktor igyekezett meggyőzni a szlovák társadalmat az eltérő kulturájú és vallású menedékkérők érkezésének veszélyeiről. Vokálisan kampányolt a kényszermigráció ellen Robert Fico miniszterelnök és a belügyminiszter Robert Kalinak, kiemelve a kényszermigráció okozta nemzetgazdasági, kulturális és vallási kockázatokat. Rendkívüli intézkedésnek tekinthető, hogy Szlovákia is drótkerítést telepített az osztrák-magyar-szlovák rövid határszakaszra, illetve Budapest mellett Pozsony is úgy döntött, hogy az Európai Bíróságnál keresettel él a szeptember 22-i tanácsi döntésben foglaltakkal szemben, a számukra sérelmes érdemi bírósági ítélet után pedig továbbra is vonakodnak végrehajtani a

kötelező erejű jogi aktus végrehajtását és az olaszországi, valamint görögországi menedékkérők áthelyezését és az eljárások lefolytatását.

Csehország kényszermigrációval kapcsolatos álláspontját a 4.4. fejezetben tekintetem át. Prága is megfelelően harmonizálta jogrendszerét a többi visegrádi országokkal együtt az uniós csatlakozás előtt. 2004 után főleg az iraki és afganisztáni háborúk miatt megnövekedett a menedékkérelmek száma az országban, de nem túlzottan jelentős mértékben. 2015 után a visegrádi csoportban és főleg Magyarországon beindult szekurizációs folyamat kapcsán megoszlott az cseh politikusok álláspontja. A szociáldemokrata cseh kormány vezetője, Sobotka miniszterelnök alapvetően mérsékelt álláspontot képviselt és igyekezett hangsúlyozni szolidaritását az európai értékekkel, miközben támogatta regionális partnereit is. Ehhez képest a szélsőséges Zeman elnök és az ANO vezető Andrej Babis erőteljes kritikával léptek fel a kényszermigrációval kapcsolatos európai tervekkel kapcsolatban. A szekurizáló aktorok közé tartozott a belügyminiszter, Chovanec is, a cseh média pedig kiváló közvetítőként viselkedett, és hatékonyan alakította a közbeszédet. Csehországban a referenciatárgy némileg eltért az előbbi háromtól, mivel az alapvetően ateista cseh társadalom nem a kereszténységet igyekezett védelmezni, hanem a megszokott életmódját, amit a muszlim kényszervándorok fenyegettek.

Az EU csatlakozás időszakában a visegrádi országok tehát szorgalmasan harmonizálták jogrendszereiket, hogy megfeleljenek az *acquis communautaire* támasztotta elvárásoknak, inkorporálták a menekültügyi joganyagot, de mindezt úgy, hogy nem előzte meg politikai vita a döntéseket, amelyek nem tartottak számot különösebb társadalmi érdeklődésre.

Mindezek alapján a következő módon igazoltam hipotéziseimet:

H1: Az Európai Unió a Közös Menekültügyi Rendszer kialakításának kezdete óta azért alkot csak egy látszólagos normaközösséget a kényszermigráció területén, mert a tagállami különbözőségek miatt a terület integráltságának foka továbbra is alacsony maradt, a közös szabályoknak csak egy bizonyos része érvényesül a gyakorlatban.

Bizonyítás:

A kényszervándoroknak az Európai Unió területén benyújtott, nemzetközi védelemre irányuló kérelmeinek (menekültstátusz, vagy egyéb humanitárius alapon nyújtott védelmi helyzet) tagállamonkénti elfogadási rátáinak divergenciáját tekintve megállapítható, hogy korántsem tűntek el a nemzeti sajátosságok a menekültügyi eljárás során 1999 és 2012 között, ahogy ezt a 3.2. alfejezetben bemutattam. Amíg Ausztriában az afgánok 30%-a kapott menekültstátuszt, addig Hollandiában ez az érték csak 3%, míg Belgiumban 10%. Eritreai állampolgárok

esetében még szembeűnőbb a különbség, mivel 2009-ben Németországban 78% kapott menekültstátuszt, míg ez az érték 5% alatt volt Hollandiában és Máltán. Az irakiak 79%-a kapott státuszt Franciaországban, míg az Egyesült Királyságban ez csak 8% volt. A 3.3. alfejezetben az integrációs mérésére hívatott Coffey-Feingold-Bloomberg (CFB) mérőszám segítségével végzett korábbi kutatások adataira hivatkoztam, mint másodlagos forrásokra. A CFB mutató - ami az integráltság mérésére alkalmazott mérőszám - azt mutatta meg az 1999 és 2009 közötti vizsgálati időszakban, hogy 2004-ig nőtt az európai menekültügyi politikaterület integráltságának a foka (a CFB mutató értéke 0.5-ről, 0.1-re csökkent), majd 2004 után újból csökkent (a CFB mutató a legjobb értéknek számító 0.1-ről ismét 0.4-re növekedett, majd kismértékben csökkent).

H2: Akkor fogadtak el közös szabályokat a tagállamok a kényszermigráció területén, ha a szabályozási terület iránt nem tanúsított túlzott érdeklődést a közvélemény, ha pedig ismert volt a politikai probléma, akkor a biztonsági megfontolású, megszorító jellegű közös döntések kerültek inkább elfogadásra. Ez képes magyarázni a H1-ben foglaltakat is, hiszen ha társadalmi érdektelenség vagy kifejezett támogatás nélkül fogadtak el közös szabályokat, azok implementációja sem lesz kiemelten jelentős a tagállamok számára, míg a biztonsági indíttatású közös intézkedéseket igyekezni fognak megvalósítani.

Bizonyítás:

A 3.4. alfejezetben leírtakból kiderül, hogy a migráció és határellenőrzés területén, amely továbbra is a szuverén számára központi kérdés, a kormányközi gondolkodás meghatározó az Európai Unióban. A szuverenitáshoz természetes módon ragaszkodó országok viszont a low-politics területeken, amely nem feltétlenül vonzanak nagy érdeklődést, hajlamos voltak liberalizálni és jogkiterjesztő szabályokat közösen elfogadni, feladni valamennyi szuverén döntéshozatali jogkörükből. Másrészt viszont a high-politics területeken, amik az ellenőrzési képességeiket érintik (határvédelem, menekültügy, vízumügyek egy része) jellemzően csak akkor akarja a szabályokat harmonizálni, ha a közös szabályok inkább megszorító, mintsem jogkiterjesztő jellegűek. Ezt az állítást a 3.4. fejezetben azzal támasztottam alá, hogy megvizsgáltam az Európai Bizottság által a kényszermigrációval kapcsolatba hozható területeken benyújtott jogszabálytervezeteket és táblázatba foglalva áttekintettem, hogy a javaslatot az ET elfogadta-e, valamit jogokat korlátozó, vagy jogokat kiterjesztő intézkedéseket tartalmazott-e főként. A táblázat áttekintése után látható, hogy Givens és Luedtke 2005 előtti időszakra vonatkozó kutatási eredményei ezeknek a 2005-2016 között beterjesztett jogszabályoknak az esetében is beigazolódott.

H3: A kényszermigrációval kapcsolatos társadalmi percepcióknak jelentőségük van a politikaterület formálásában, a diskurzusok alakításával az adott politikai vezetés képes egy adott szakmai problémát néha politikai ügyként, néha biztonsági fenyegetésként láttatni.

Bizonyítás:

A koppenhágai iskola biztonságiasítás koncepcióját sok helyen már alkalmazták a bevándorlással kapcsolatos nyugat-európai társadalmi helyzet elemzésére, de részlegesen alkalmazható volt a visegrádi csoport országai vonatkozásában is. Azért tekintetem csak részlegesnek az elméleti koncepció alkalmazásának sikerességét, mert a biztonságiasításra irányuló beszédcselekvés mint központi feltétel azonosítása ugyan egyik V4 országban sem okozott nehézséget, viszont a közvélemény kutatások eredményeit különböző módokon is meg lehet ítélni. Nem mondható ki világosan, hogy a befogadó hallgatóság a beszédcselekvések meggyőző ereje miatt volt hajlandó elfogadni a kényszermigrációs területen esetlegesen bevezetett rendkívüli intézkedéseket (határzár felállítása, gyorsított eljárások a határnál), vagy emiatt támogatta volna a regionális csoport, a visegrádi négyek közös európai fellépését, amely rendkívüli uniós intézkedések meghozatalát tartotta szükségesnek (belső határellenőrzés ideiglenes visszaállítása, biztonságos országokról készített lista, biometrikus adatok hírszerző szervek közötti megosztása). Alapvetően magas a régióban az idegengyűlölet mértéke és alacsony a lakosság tudásszintje az Európai Unióval kapcsolatban, még inkább a visegrádi együttműködéssel összefüggésben. A dolgozat 4. fejezetében alkalmaztam tehát a koppenhágai iskola elméleti koncepcióit a V4 országokban és a V4 együttműködésre vonatkozóan esettanulmányi jelleggel és bemutattam, hogy lehet hozzáadott értéke az elméleti koncepciónak a probléma megértéséhez. Azt, hogy mekkora mértékben gyakorolt hatást a közvéleményre és áttételesen az európai politikára, ezt csak hosszabb idő elteltével, további folyamatkövető kutatás segítségével lehet maradéktalanul bizonyítani.

A H1, H2 alhipotézis teljes és a H3 alhipotézis részleges bizonyítása révén bizonyítottnak tekintem a kutatás fő hipotézisét, miszerint

a kiemelt társadalmi figyelemmel bíró kényszervándorlás kapcsán az európai episztemikus normaközösség megbomlott, a visegrádi csoport országai 2015 után biztonsági fenyegetésként kezdtek azonosítani egy humanitárius kérdést, a kényszermigrációt, részben ennek eredményeként, illetve ezzel párhuzamosan nemcsak a nemzeti, hanem az európai uniós jogalkotást is elsődlegesen biztonságpolitikai szempontok vezérlik, ezt viszont nem a materiális valóság határozza meg elsődlegesen, hanem a kérdésről kialakított tagállami percepciók.

4. Főbb hivatkozások

4.1. Elsődleges források

Asylum Information Database [2016]: Asylum Statistics in Poland. URL:

<http://www.asylumineurope.org/reports/country/POLAND/statistics>, letöltés ideje: 2016. december 3.

Bevándorlási és Állampolgársági Hivatal [2014]: As a Refugee in Hungary – Reception Facilities. URL: www.bmbah.hu/jomla/index.php?lang=en, letöltés ideje: 2014. július 9.

ECtHR [2011]: Lokpo and Touré vs. Hungary. Application Number 10816/10, 2011 szeptember 20. URL: <http://www.refworld.org/docid/4e8ac6652.html>, letöltés ideje: 2015. szeptember 5.

European Union [2012]: Charter of Fundamental Rights of the European Union. 2012. október 26. 2012/C 326/02. URL: <http://www.refworld.org/docid/3ae6b3b70.html>, letöltés ideje: 2014. június 8.

Eurostat [2013]: Asylum and New Asylum Applicants by Citizenship, Age and Sex – Annual Aggregated Data. 2013. augusztus 27. URL: <http://epp.eurostat.ec.europa.eu>, letöltés ideje: 2014. július 9.

Menekültügyi tv. [2007]: 2007/LXXX. számú törvény. *Magyar Közlöny*, 2007. évi 83. szám.

UN DESA [2013]: *Population Facts: The Number of International Migrants Worldwide Reaches 232 Million*. United Nations Department of Economic and Social Affairs. URL: <http://www.un.org/en/ga/68/meetings/migration/pdf/International%20Migrants%20Worldwide%20totals%202013.pdf>, letöltés ideje: 2014. június 8.

UN DESA [2015]: *Total international migrant stock 2015*. United Nations Department of Economic and Social Affairs. URL: <http://www.un.org/en/development/desa/population/migration/data/estimates2/estimates15.shtml>, letöltés ideje: 2016. november 10.

UNHCR [2007]: *Statistical Yearbook 2005*. URL: <http://www.unhcr.org/statistics/country/464478a72/unhcr-statistical-yearbook-2005.html>, letöltés ideje: 2015. szeptember 5.

UNHCR [2015]: *Global Trends: Forced Displacement in 2015*. URL: <http://www.unhcr.org/statistics/unhcrstats/576408cd7/unhcr-global-trends-2015.html>, letöltés ideje: 2016. október 10.

- Visegrad Group [2015a]: Joint Statement of the Heads of Government of the Visegrad Group Countries. *Visegradgroup.eu*, 2015 szeptember 4. URL: <http://www.visegradgroup.eu/calendar/2015/joint-statement-of-the-150904>, letöltés ideje: 2015. december 10.
- Visegrad Group [2015b]: V4 Ministers in Joint Article: We Offer Helping Hand on the EU Path. *Visegradgroup.eu*, 2015 november 11. URL: <http://www.visegradgroup.eu/calendar/2015/v4-ministers-in-joint>, letöltés ideje: 2016. január 4.
- Visegrad Group [2015c]: Joint Statement of the V4 Prime Ministers. *Visegradgroup.eu*, 2015 december 3. URL: <http://www.visegradgroup.eu/calendar/2015/joint-statement-of-the-151204>, letöltés ideje: 2016. január 4.
- Visegrad Group [2015d]: V4 Joint Declaration Regarding European Council Issues. *Visegradgroup.eu*, 2015. december 17. URL: <http://www.visegradgroup.eu/calendar/2015/joint-statement-of-the-151221-1>, letöltés ideje: 2016. január 4.
- Visegrad Group [2016a]: Joint Declaration of Ministers of Interior. *Visegradgroup.eu*, 2016. január 19. URL: <http://www.visegradgroup.eu/calendar/2016/joint-declaration-of>, letöltés ideje: 2016. január 25.
- Visegrad Group [2016b]: Joint Statement on Migration. *Visegradgroup.eu*, 2016. február 15. URL: <http://www.visegradgroup.eu/calendar/2016/joint-statement-on>, letöltés ideje: 2016. március 20.
- Visegrad Group [2016c]: Joint Statement of the Heads of Governments of the V4 Countries. *Visegradgroup.eu*, 2016. július 21. URL: <http://www.visegradgroup.eu/calendar/2016/joint-statement-of-the-160721>, letöltés ideje: 2016. augusztus 15.
- Visegrad Group [2016d]: Joint Statement of the Heads of Governments of the V4 Countries. *Visegradgroup.eu*, 2016. szeptember 16. URL: <http://www.visegradgroup.eu/calendar/2016/joint-statement-of-the-160919>, letöltés ideje: 2016. október 2.
- Visegrad Group [2016e]: Joint Statement of V4 Interior Ministers on the Establishment of the Migration Crisis Mechanism. *Visegradgroup.eu*, 2016. november 21. URL: <http://www.visegradgroup.eu/calendar/2016/joint-statement-of-v4>, letöltés ideje: 2016. december 2.

4.2. Másodlagos források

4.2.1. Könyvek, monográfiák, könyvfejezetek, folyóiratcikkek

- Aradau, C. - Lobo-Guerro, L. - Van Munster, R. [2008]: „Security, technologies of risk, and the political: Guest editors’ introduction.” *Security Dialogue*, Vol. 39 No. 2., 147–154.
- Bakonyi, Anikó – Iván, Júlia – Grusa, Matevzic – Tudor, Rosu [2011]: „Serbia as a Safe Third Country: A Wrong Presumption.” *Hungarian Helsinki Committee*, 2011. június 10. URL: http://www.helsinki.hu/wp-content/uploads/Serbia_as_a_safe_third_country_A_wrong_presumption_HHC.pdf, letöltés ideje: 2015. november 12.
- Bernát, Anikó – Simonovits, Bori – Szeidl Blanka [2015]: *Attitudes Towards Refugees, Asylum Seekers and Migrants*. TÁRKI Social Research Institute, Budapest. URL: http://www.tarki.hu/hu/news/2015/kitekint/20151203_refugee.pdf, letöltés ideje: 2016. január 15.
- Betts, Alexander [2009]: *Forced Migration and Global Politics*. Wiley-Blackwell, Chichester.
- Betts, Alexander – Loescher, Gil [2010]: *Refugees in International Relations*. Oxford University Press. Oxford.
- Bigo, Didier [2000]: „When two become one: Internal and External Securitisations in Europe” In: *International Relations Theory and the Politics of European Integration*. Szerk. Kelstrup, Morten; Williams Michael C. Routledge, London.
- Bigo, Didier [2001]: „Internal and External Security(ies): The Möbius Ribbon” In: *Identities, Borders, Orders – Rethinking International Relations Theory*. Albert, Mathias, Jacobsen, David, Lapid, Yosef, University of Minnesota Press. 91–116.
- Bigo, Didier [2004] „Policing in the Name of Freedom” In: *Controlling Frontiers* Szerk. Didier Bigo – Elspeth Juilid, Aldershot Ashgate. 1–11.
- Bigo, Didier [2002] Security and Immigration Toward a Critique of the Governmentality of Unease, *Alternatives* Vol. 27. 63–92. DOI: <https://doi.org/10.1177/03043754020270s105>.
- Booth, Ken [1997]: „Security and Self: Reflections of a Fallen Realist.” In: *Critical Security Studies: Concepts and Cases*. Szerk.: Krause, Keith – Williams, Michael C. University of Minnesota Press, London. 83–119.

- Bovens, Luc – Chatkupt, Chlump – Smead, Laura [2012]: „Measuring Common Standards and Equal Responsibility-Sharing in EU Asylum Outcome Data.” *European Union Politics*, Vol. 13. No. 1. 70–93. DOI: <https://doi.org/10.1177/1465116511428358>.
- Buzan, Barry – Waeuver, Ole – de Wilde, Jaap [1998]: *Security: A New Framework for Analysis*. Lynne Rienner, London.
- Buzan, Barry [1983]: *People, States and Fear: The National Security Problem in International Relations*. Harvester Wheatsheaf, Hertfordshire.
- C.A.S.E. [2006]: Critical Approaches to Security in Europe. A Networked Manifesto, *Security Dialogue*, Vol. 37 No. 4. pp. 449-497.
- Chlebny, Jacek – Trojan, Wojciech [2000]: „The Refugee Status Determination Procedure in Poland.” *International Journal of Refugee Law*, Vol. 12. No. 2. 212–234. DOI: <https://doi.org/10.1093/ijrl/12.2.212>.
- Coffey, Mary P. – Feingold, Marcia – Bromberg, Judith [1988]: „A Normed Measure of Variability Among Proportions.” *Computational Statistics and Data Analysis*, Vol. 7. No. 2. 127–141. DOI: [https://doi.org/10.1016/s0167-9473\(96\)00042-4](https://doi.org/10.1016/s0167-9473(96)00042-4).
- Collins, Alan [2013]: *Contemporary Security Studies*. Oxford University Press, Oxford.
- Dalibor, Jílek [2002]: „The Czech Republic” In: *New Asylum Countries Migration Control and Refugee Protection in an Enlarged European Union*. Szerk. Byrne, Rosemary, Noll, Gregor, Vedsted-Hansen, Jens, The Hague, Kluwer Law International. 78-93.
- Dauvergne, Catherine [2008]: *Making People Illegal: What Globalization Means for Migration and Law*. Law in Context Series. Cambridge University Press, Cambridge.
- Den Heijer, Maarten [2010]: „Europe Beyond its Borders: Refugee and Human Rights Protection in Extraterritorial Immigration Control.” In: *Extraterritorial Immigration Control: Legal Challenges*. Szerk.: Bernard, Ryan – Prakash, Shah. Martinus Nijhoff, Leiden. 163–194.
- Doyle, Michael W. [1986]: „Liberalism and World Politics.” *The American Political Science Review*, Vol. 80. No. 4. 1151–1169. DOI: <https://doi.org/10.2307/1960861>.
- Düvell, Franck [2011]: „Irregular Migration.” In: *Global Migration Governance*. Szerk.: Betts, Alexander. Oxford University Press, Oxford.
- Foucault, Michel [1990]: *Felügyelet és büntetés*, Gondolat Kiadó. Budapest.
- Foucault, Michel [1971]: „A diskurzus rendje.” In: *A fantasztikus könyvtár*. Szerk. Foucault, Michel, Pallas Stúdió. Budapest, 50–74.

- Fuchs, C. [2016]: “Racism, nationalism and right-wing extremism online: The Austrian presidential election 2016 on Facebook.” *Momentum Quarterly. Zeitschrift für Sozialen Fortschritt*, Vol. 5. No. 3, 172–196.
- FRA [2014]: *Kézikönyv a menekültügyre, határokra és bevándorlásra vonatkozó európai jogról*. Európai Unió Alapjogi Ügynöksége. Brüsszel. DOI: <https://doi.org/10.2811/59354>.
- Geddes, Andrew [2000]: *Immigration and European Integration: Towards Fortress Europe?* Manchester University Press, Manchester.
- Geddes, Andrew [2003]: *The Politics of Migration and Immigration in Europe*. Sage, London.
- Geertz, Clifford [1972]: Deep Play: Notes on the Balines Cockfight. *Daedalus* Vol. 101. No. 1. 1–37
- Givens, Terri – Luedtke, Adam [2004]: „The Politics of European Union Immigration Policy: Political Salience, Institutions and Harmonization.” *The Policy Studies Journal*, Vol. 32. No. 1. 145-165. DOI: <https://doi.org/10.1111/j.0190-292X.2004.00057.x>.
- Gordenker, Leon [1987]: *Refugees in International Politics*. Columbia University Press, New York.
- Göbl, Gabriella – Szalai, András [2015]: „Securitizing Migration in Contemporary Hungary.” *CENS Working Paper*. 1–33.
- Greenhill, Kelly M. [2010]: *Weapons of Mass Migration: Forced Displacement, Coercion, and Foreign Policy*. Cornell University Press, Ithaca.
- Greussing, Esther – Boomgaarden, Hajo G. [2017]: Shifting the refugee narrative? An automated frame analysis of Europe’s 2015 refugee crisis. *Journal of Ethnic and Migration Studies*, Vol. 43. No. 11., 1749–1774, <https://doi.org/10.1080/1369183X.2017.1282813>.
- Guild, Elspeth [2009]: *Security and Migration in the 21st Century*. Polity, Cambridge.
- Guiraudon, Virginie [2000]: „European Integration and Migration Policy: Vertical Policy-Making as Venue Shopping.” *Journal of Common Market Studies*, Vol. 38. No. 2. 251–271. DOI: <https://doi.org/10.1111/1468-5965.00219>.
- Guiraudon, Virginie [2003]: „The Constitution of an European Immigration Policy Domain: Apolitical Sociology Approach.” *Journal of European Public Policy*, Vol. 10. No. 2. 263–282. DOI: <https://doi.org/10.1080/1350176032000059035>.
- Ibrahim, M. [2005]: „The Securitization of Migration: A Racial Discourse.” *International Migration* Vol. 43. No. 5., 163–187. <https://doi.org/10.1111/j.1468-2435.2005.00345.x>.

- Hollifield, James F. [2000]: „The Politics of International Migration.” In: *Migration Theory: Talking Across Disciplines*. Szerk.: Brettell, Caroline B. – Hollifield, James F. Routledge, New York. 137–186.
- Humphrey, Matthew [2013]: „Migration Security and Insecurity.” *Journal of Intercultural Journal of Peace Research*, Vol. 36. No. 2. 183–202. DOI: <https://doi.org/10.1080/07256868.2013.781982>.
- Hurná, Lucia [2012]: „Asylum Legal Framework and Policy of the Slovak Republic.” *Jurisprudence*, Vol. 19. No. 4. 1383-1504.
- Huysmans, Jef [1998]: “Security! What Do You Mean? From Concept to Thick Signifier.” *European Journal of International Relations*, Vol. 4. No. 2. 226-255. DOI: <https://doi.org/10.1177/1354066198004002004>.
- Joppke, Christian [1999]: *Immigration and the Nation-State*. Oxford University Press, Oxford.
- Kaunert, Christian – Léonard, Sarah [2012]: „The Development of the EU Asylum Policy: Venueshopping in Perspective.” *Journal of European Public Policy*, Vol. 19. No. 9. 1396–413. DOI: <https://doi.org/10.1080/13501763.2012.677191>.
- Keely, Charles B. [2001]: „The International Refugee Regime[s]: The End of the Cold War Matters.” *The International Migration Review*, No. 35. 303–315.
- Kiss, Balázs [1995]: „Michel Foucault és a szimbolizáció.” In: *Jelbeszéd az életünk. A szimbolizáció története és kutatásának módszerei*. Szerk. Kapitány, Ágnes – Kapitány, Gábor, Osiris-Századvég Kiadó, Budapest 289–300.
- Kogovsek Salamon, N. – Bajt, V. [2015]: *Razor-wired: Reflections on migration movements through Slovenia in 2015*. Slovenia: Peace Institute, Ljubljana.
- Kopecká, Helena [2015]: „General Trends of Asylum Applications in the Czech Republic.” *Biztpol Affairs*, Vol. 3. No. 2. 46–59.
- Kraler, A. [2011]: „The case of Austria.” IN: Zincone, G. - Penninx, R. – Borkert, M. (szerk.) *Migration policymaking in Europe. The dynamics of actors and contexts in past and present*, Amsterdam University Press, Amsterdam, 21–60.
- Krause, Keith – Williams. Michael C. [1996]: „Broadening the Agenda of Security Studies: Politics and Methods.” *Mershon International Studies Review*, No. 40. 229–254. DOI: <https://doi.org/10.2307/222776>.
- Krzyzanowski, M. - Wodak, R. [2009]: *The politics of exclusion. Debating migration in Austria*. NJ: Transaction, New Brunswick.

- Lahav, Gallya – Guiraudon, Virginie [2000]: „A Reappraisal of the State Sovereignty Debate: The Case of Migration Control.” *Comparative Political Studies*, Vol. 33. No. 2. 163–195. DOI: <https://doi.org/10.1177/0010414000033002001>.
- Lambert, Hélène – Messineo, Francesco – Tiedemann, Paul [2008]: „Comparative Perspectives of Constitutional Asylum in France, Italy and Germany: Requiescat in Pace?” *Refugee Survey Quarterly*, Vol. 27. No. 3. 22–24. DOI: <https://doi.org/10.1093/rsq/hdn043>.
- Léonard, Sarah [2011]: „EU Border Security and Migration into the European Union: FRONTEX and Securitization through Practices.” *European Security*, Vol. 19. No. 2. 231–254. DOI: <https://doi.org/10.1080/09662839.2010.526937>.
- Lischer, Sarah Kenyon [2005] *Dangerous Sanctuaries: Refugee Camps, Civil War, and the Dilemmas of Humanitarian Aid*. Cornell University Press, Ithaca.
- Łodziński, Sławomir [2009]: „Refugees in Poland, Mechanisms of Ethnic Exclusion.” *International Journal of Sociology*, Vol. 39. No. 3. 79–95. DOI: <https://doi.org/10.2753/ijs0020-7659390305>.
- Loescher, Gil – Monahan, Laila [1989]: *Refugees and International Relations*. Oxford University Press, Oxford.
- Loescher, Gil [1992]: „Refugees and the Asylum Dilemma in the West.” *Journal of Policy History*, Vol. 4. No. 1. 1–7. DOI: <https://doi.org/10.1017/S0898030600006473>.
- Loescher, Gil [1996]: *Beyond Charity: International Cooperation and the Global Refugee Crisis: A Twentieth Century Fund Book*. Oxford University Press, Oxford.
- Loescher Gil – Scanlan John A. [1998]: *Calculated Kindness: Refugees and America's Half-Open Door: 1945-Present*. The Free Press: A Division of MacMillan, Inc., New York.
- Matouschek, B. - Wodak, R. - Januschek, F. [1995] *Notwendige Maßnahmen gegen Fremde? Genese und Form von rassistischen Diskursen der Differenz*. Austria: Passagen, Vienna.
- Mikolajczyk, Barbara [2002]: „Poland” In: *New Asylum Countries Migration Control and Refugee Protection in an Enlarged European Union*. Szerk. Byrne, Rosemary, Noll, Gregor, Vedsted-Hansen, Jens, The Hague, Kluwer Law International. 48–77.
- Molnár, Tamas [2013]: „Mily színes e táj!: Az Európai Unió menekültügyi *acquis*-jának kialakulása és fejlődése a kezdetektől napjainkig.” *Fundamentum*, Vol. 17. No. 2. 55–63.
- Nagy, Boldizsár [2002]: „Hungary” In: *New Asylum Countries Migration Control and Refugee Protection in an Enlarged European Union*. Szerk. Byrne, Rosemary, Noll, Gregor, Vedsted-Hansen, Jens, The Hague, Kluwer Law International. 138–157.

- Nagy, Boldizsár [2012]: *A magyar menekültjog és menekültügy a rendszerváltozástól az Európai Unióba lépésig*, Gondolat Kiadó, Budapest.
- Nagy, Boldizsár [2015]: Parallel Realities: Refugees Seeking Asylum in Europe and Hungary's Reaction, *EU Migration Law Blog*, 2015. november 4. URL: <http://eumigrationlawblog.eu/parallel-realities-refugees-seeking-asylum-in-europe-and-hungarys-reaction/>, letöltés ideje: 2016. január 2.
- Nagy, Boldizsár [2017]: „Sharing the Responsibility or Shifting the Focus? The Responses of the EU and the Visegrad Countries to the Post-2015 Arrival of Migrants and Refugees”, *Istituto Affari Internazionali: Global Turkey in Europe series Working paper*, No. 17, 2017 május 23.
- Nagy, Boldizsár [2016]: „Hungarian Asylum Law and Policy in 2015–2016: Securitization Instead of Loyal Cooperation”, *German Law Journal*, Vol. 17. No. 6., 1033 – 1081.
- Neumayer, Eric [2005]: „Asylum Recognition Rates in Western Europe: Their Determinants, Variation and Lack of Convergence.” *Journal of Conflict Resolution*, Vol. 49. No. 1. 43–66. DOI: <https://doi.org/10.1177/0022002704271057>.
- Nic, Milan [2016]: „The Visegrad Group in the EU: 2016 as a turning-point?” *European View*, Vol. 15. No. 2 281–290 DOI: <https://doi.org/10.1007/s12290-016-0422-6>
- Pavelková, Zuzana [2016]: „Can the Wizards and Witches Fix Slovak Asylum and Migration Policy?” *Visegrad Revue*, 2016. január 8. URL: <http://visegradrevue.eu/can-the-wizards-and-witches-fix-slovak-asylum-and-migration-policy/>, letöltés ideje: 2016. február 2.
- Peers, Steve – Rogers, Nicola [2006] *EU Immigration and Asylum Law: Text and Commentary*, Martinus Nijhoff Publishing.
- Peers, Steve [2012]: „The Revised Asylum Procedures Directive: Keeping Standards Low.” *Statewatch Analysis*. URL: <http://www.statewatch.org/analyses/no-178-asylum-procedures.pdf>, letöltés ideje: 2016. december 1.
- Rheindorf, Markus – Wodak, Ruth [2017]: „Borders, Fences, and Limits—Protecting Austria From Refugees: Metadiscursive Negotiation of Meaning in the Current Refugee Crisis”, *Journal of Immigrant & Refugee Studies*, DOI: 10.1080/15562948.2017.1302032.
- Roe, Paul [1999]: „The Intrastate Conflict Security Dilemma: Ethnic Conflict as a ‘Tragedy’.” *Journal of Peace Research*, Vol. 36, No. 2. 183–202. DOI: <https://doi.org/10.1177/0022343399036002004>.
- Roe, Paul [2004]: *Ethnic Violence and the Social Security Dilemma*. Routledge, London.

- Ryan, Bernhard – Mitsilegas, Valsamis [2010]: *Immigration and Asylum Law and Policy in Europe: Extraterritorial Immigration Control*. Martinus Nijhoff, Leiden.
- Onuf, Nicholas Greenwood [1989]: *World of Our Making: Rules and Rule in Social Theory and International Relations*. University of South Carolina Press, Columbia.
- Servent, Ariadna R. – Trauner, Florian [2014]: „Do Supranational EU Institutions Make a Difference? EU Asylum Law Before and After ‘Communitarization.’” *Journal of European Public Policy*, Vol. 21. No. 8. 1142–1162. DOI: <http://dx.doi.org/10.1080/13501763.2014.906905>.
- Schwell, Alexandra [2015]: „When [In]Security Travels: Europeanization and Migration in Poland.” *European Politics and Society*, Vol. 16. No. 4. 1–18. DOI: <https://doi.org/10.1080/23745118.2016.1121004>.
- Stedman, Stephen John – Tanner, Fred [2003]: *„Refugee Manipulation: War, Politics, and the Abuse of Human Suffering.”* Brookings, Washington D.C.
- Szabó, Márton [1998]: „A politikai szemantika lehetőségei. A társadalomtudományok nyelvi-konstrukciós fordulata és a politológia”. In: *Diszkurzív térben. Tanulmányok a politika nyelvéről és a politikai tudásról*. Szerk. Szabó Márton Budapest, Scientia Humana, 280–309.
- Tarry, Sarah [1999]: „’Deepening’ and ’Widening’: An Analysis of Security Definitions in the 1990s.” *Journal of Military and Strategic Studies*. Vol. 2. No. 1. 1–13.
- Thielemann, Eiko R. – Dewan, Torun [2006] „The myth of free-riding: Refugee protection and implicit burden-sharing.” *West European Politics*. Vol. 29. No. 2. 351-369. <https://doi.org/10.1080/01402380500512742>
- Thielemann, Eiko R. [2010] „The common European asylum system: in need of a more comprehensive burden-sharing approach” IN: Luedtke, Adam (ed.) *Migrants and Minorities: the European Response*. Cambridge Scholars Publishing, Newcastle-upon-Tyne.
- Thielemann, Eiko R. [2004] „Why asylum policy harmonization undermines refugee burden-sharing.” *European Journal of Migration and Law*, Vol. 6. No. 1. 47-65.
- Toft, Monica Duffy [2007]: „The Myth of the Borderless World: Refugees and Repatriation Policy.” *Conflict Management and Peace Science*, No. 24. 139–157. DOI: <https://doi.org/10.1080/07388940701257549>.
- Van Gorp, B. [2005]: “Where is the Frame? Victims and Intruders in the Belgian Press Coverage of the Asylum Issue.” *European Journal of Communication* Vol. 20. No. 4., 484–507. <https://doi.org/10.1177/0267323105058253>.

- Vaughan-Williams, N. [2009] *Border politics. The limits of sovereign power*. Edinburgh University Press, Edinburgh.
- Vezovnik, Andreja [2017]: „Securitizing Migration in Slovenia: A Discourse Analysis of the Slovenian Refugee Situation”, *Journal of Immigrant & Refugee Studies*.
<http://dx.doi.org/10.1080/15562948.2017.1282576>.
- Wæver, Ole [1995]: „Securitization and Desecuritization.” In: *On Security*. Szerk.: Lipschutz, Ronnie D. Columbia University Press, New York. 46–86.
- Wæver, Ole [1997] “Figures of International Thought: Introducing Persons instead of Paradigms” In: *The Future of International Relations. Masters in the Making*. Szerk. Wæver, Ole – Neumann Iver, B. Routledge, London. 1–37.
- Wæver, Ole [2004] „New 'Schools' in Security Theory and their Origins between Core and Periphery” *International Studies Association*.
- Watson, Scott D. [2009]: *The Securitization of Humanitarian Migration: Digging Moats and Sinking Boats*. Routledge, New York..
- Weiner, Myron [1995]: *International Migration and Security*. Westview Press, Oxford.
- Wodak, R., - Boukala, S. [2015]: “European identities and the revival of nationalism in the European Union: A discourse historical approach.” *Journal of Language and Politics*, Vol. 14. No. 1., 87-109.

4.2.2. Internetes források

- DG of Home Affairs of the European Commission [2014]: Common European Asylum System – What we do? URL: http://ec.europa.eu/dgs/home-affairs/what-we-do/policies/asylum/index_en.htm, letöltés ideje: 2014. június 8.
- DIBP [2015]: Factsheet: Australia's Refugee and Humanitarian Programme. Department of Immigration and Border Protection, Government of Australia. URL: <https://www.border.gov.au/about/corporate/information/fact-sheets/60refugee#d>, letöltés ideje: 2016. február 10.
- ECRE [2014]: From Schengen to Stockholm: History of CEAS. 2014. június 8. URL: <http://www.ecre.org/component/content/article/36-introduction/194-history-of-ceas.html>, letöltés ideje 2015. szeptember 5.
- ECRE [2015]: Hungary Reverses Suspension of Dublin Regulation. 2015. június 26. URL: <http://ecre.org/component/content/article/70-weekly-bulletin-articles/1112-hungary-reverses-suspension-of-dublin-regulation.html>, letöltés ideje: 2015. december 10.

- Floyd, Rita [2006] When Foucault met Security Studies. *BISA Annual Conference*, 2006. december 20. URL: http://www.academia.edu/11683813/When_Foucault_met_security_studies_A_critique_of_the_Paris_school_of_security_studies, letöltés ideje: 2017. január 10.
- Groenendijk, Kees – Nagy, Boldizsár [2015]: Hungary's Appeal Against Relocation to the CJEU: Upfront Attack or a Rear Guard Battle. *EU Migration Law Blog*, 2015. szeptember 16. URL: <http://eumigrationlawblog.eu/hungarys-appeal-against-relocation-to-the-cjeu-upfront-attack-or-rear-guard-battle/>, letöltés ideje: 2015. december 16.
- Huysmans, Jef [1999]: Language and Mobilization of Security Expectations: The Normative Dilemma of Speaking and Writing Security. *ECPR Joint Sessions*, 1999. március 26. URL: <https://ecpr.eu/Filestore/PaperProposal/9f2ae4f9-18ae-4132-8a00-9abe1910a3f1.pdf>, letöltés ideje: 2017. január 10.
- TÁRKI [2015] Magyarország jobban teljesít: csúcson az idegenellenesek aránya. URL: http://www.tarki.hu/hu/news/2015/kitekint/20150505_idegen.html, letöltés ideje: 2016. december 10.
- UNHCR [2012]: UN Detention Guidelines: Guidelines of the Applicable Criteria and Standards Related to the Detention of Asylum-Seekers and Alternatives to Detention. URL: www.unhcr.org/505b10ee9.html, letöltés ideje: 2015. szeptember 5.

A témakörrel kapcsolatos saját publikációk

4.3. Magyar nyelvű publikációk

Stepper Péter - Szálkai Kinga (eds.) [2015]: *A biztonság szektorális értelmezése. Új kihívások a kutatás napirendjén*. Publikon, Pécs.

Barati András - Stepper Péter [2015]: Tárgyalások az iráni nukleáris programról: Út a félelemvezérelt gondolkodástól a pragmatikus kooperációig. In: *A biztonság szektorális értelmezése. Új kihívások a kutatás napirendjén*, szerk. Stepper Péter – Szálkai Kinga, 79-107. Publikon, Pécs.

Stepper Péter [2015]: Menekültügyi szabályozás Ausztráliában: Közpolitikából biztonságpolitika? In: *A biztonság szektorális értelmezése. Új kihívások a kutatás napirendjén*, szerk. Stepper Péter - Szálkai Kinga, 139-163. Publikon, Pécs.

Stepper Péter [2012]: Szíria másfél év után, *Biztonságpolitikai Szemle*, 5. évfolyam 3. szám, Corvinus Külügyi és Kulturális Egyesület, Budapest.

Palik Júlia - Stepper Péter [2016]: Törökország és az Európai Unió közös menekültügyi cselekvési terve. In: Baranyi Tamás Péter – Szálkai Kinga [2017] *Újhold – A török külpolitika útkeresése a 21. században*, Antall József Tudásközpont, Budapest.

Stepper Péter [2017]: A kényszermigráció mint biztonsági fenyegetés a visegrádi országokban, *Nemzet és Biztonság*, Vol .10 No. 6, Centre for Strategic and Defence Studies.

Stepper Péter [2018] Visegrádi együttműködés a lengyel és magyar elnökség fordulóján, *Külügyi Szemle* Vol .17. No. 2, Külügyi és Külgazdasági Intézet, Budapest.

Stepper Péter [2017]: Kényszervándorlás kezelése mint a nemzetközi politika része, *Grotius*, 2017. november 6.

Stepper Péter [2018]: A kényszervándorlás biztonságiasítása Ausztriában és Szlovéniában, *Grotius*, 2018. február 28.

4.4. Angol nyelvű publikációk

Stepper, Péter [2014] The Challenges of CEAS – The Detention of Asylum-Seekers in Hungary, *Biztpol Affairs*, Vol. 2. No. 2. Corvinus Society for Foreign Affairs and Culture, Budapest.

Stepper, Péter - Szálkai, Kinga [2014]: “NATO’s Energy Security Agenda and its Possible Applications in the South Caucasus.” In: *Caucasus International*, Vol 4. No 3-4. (Winter 2014-2015), 27-44.

Stepper, Péter [2016] The Visegrad Group and the EU Agenda on Migration: A Coalition of the Unwilling?, *Corvinus Journal of International Affairs*, Vol.1. No.1. Budapesti Corvinus Egyetem, Nemzetközi Kapcsolatok Intézet, Budapest.